

I- GİRİŞ:

Teftiş Kurulu Başkanlığının 09/06/2005 tarih ve 1268 sayılı yazısı ekindeki Bakanlık Makamının Teftiş Kurulu Başkanlığı çıkışlı 07/06/2005 tarih ve 1221 sayılı Onayları gereğince; kütüphanecilik faaliyetlerinin yapısı ve işleyişi konusunda 28/06/2005-24/12/2005 tarihleri arasında İngiltere’de yapılan inceleme ve araştırma çalışması sonucunda işbu rapor düzenlenmiştir.

II- KONU:

İngiltere’deki kütüphanecilik faaliyetlerinin yapısı ve işleyişinin araştırılarak Türkiye’deki kütüphanecilik hizmetleriyle karşılaştırılması ve faydalı olarak görülen yönlerinin ülkemizde de uygulanabilirliğinin araştırılarak bu yönde teklifte bulunulması inceleme ve araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

III- İNCELEME VE ARAŞTIRMA:

Bakanlık Makamının Teftiş Kurulu Başkanlığı çıkışlı 07/06/2005 tarih ve 1221 sayılı Onayları (Ek:2) ve Teftiş Kurulu Başkanlığının 13/05/2005 tarih ve 1032 sayılı emirleri (Ek:1) ile, İngiltere’deki kütüphanecilik faaliyetlerinin yapısı ve işleyişinin araştırılarak Türkiye’deki kütüphanecilik hizmetleriyle karşılaştırılması ve faydalı olarak görülen yönlerin ülkemizde de uygulanması için teklifte bulunulması amacıyla 28/06/2005 tarihinden itibaren altı ay süreyle Müfettişliğimizin İngiltere’de görevlendirilmesi üzerine, söz konusu tarihte Londra’ya gidilerek orada göreve başlanılmıştır.

Araştırma ve inceleme, Londra’daki konumuza uygun çeşitli halk kütüphanelerine bizzat gidilmek suretiyle, buralarda halka verilen hizmetler bizzat gözlemlenmek, bu konularda kütüphanelerde bulunan dokümanlardan istifade edilmek, ilgililerle görüşülmek, kütüphane salonları, rafları ve hizmet materyallerinin fotoğrafları çekilmek ve bu hizmetlerden bizzat yararlanılmak, suretiyle gerçekleştirilmiştir. Ancak kütüphanelerde fotoğraf çekiminin izne tabi olması dolayısıyla, yalnızca örnek olarak seçilen Haringay Wood Gren Central Library ve Islington N4 Library’de fotoğraf çekimi yapılmıştır.

İngiltere’de kütüphanecilik hizmetleri yerel yönetimler (belediyeler) tarafından verilmektedir. Londra’da 33 adet yerel yönetim (belediye) bulunmakta olup, bu 33 adet yerel yönetime ait toplam 376 adet halk kütüphanesi bulunmaktadır (Ek:3). Kütüphane açılırken bunların konutların yoğun olarak bulunduğu bölgelerde veya alışveriş merkezlerine yakın veya bunların içerisinde açılmasına dikkat edilmiş olup, bu suretle halkın kütüphanelere kolayca ulaşması sağlanmıştır (Ek:23).

Yerel yönetimlere ait halk kütüphanelerinde başlıca, kitap, gazete, dergi, mecmua, müzik CD, Video film, DVD, internet ve fotokopi gibi hizmetler ile, İngilizce öğrenmek isteyenlere yönelik olarak İngilizce öğretim kitap ve kasetleri bulunmaktadır. Yine, yerel yönetim (belediye) sınırları içerisinde ikamet eden kişilerin milliyetleri ve uyrukları göz önünde bulundurularak, bir çok dilde kitap, CD, Video film, gazete ve dergi de belli kütüphanelerde bulundurulmaktadır (Ek:5-22).

Kütüphane hizmetlerinden yararlanmak herhangi bir kayda bağlı değildir. İsteyen herkes kütüphanelerde kitap, gazete ve dergi okumak, bilgi bulmak ve araştırma yapmak, çalışma alanlarından ve internette yararlanmak imkanına sahiptir. Bunlar için herhangi bir ücret talep edilmemektedir. Ancak, herhangi bir şey ödünç alabilmek için üye kartının olması gerekir.

Ayrıca, CD, DVD ve Video filmler belli bir ücret karşılığında ödünç alınabilmektedir (Ek:5, 15)).

Bütün kütüphanelerde barkot sistemi uygulanmakta olup, kütüphanelerde bulunan bütün materyallere bir barkot numarası verilmiştir. Kütüphanelerde bulunan bütün materyaller satın alma yolu ile sağlanmaktadır. Bir materyalin satın alınmasında okuyucuların önerileri birinci sırada dikkate alınmaktadır. Kütüphanelere alınan kitap ve diğer materyaller okuyuculara ulaştırılmadan önce tasnif edilip kataloglanmakta, daha sonra kaplama, etiketleme, barkot numarası ve güvenlik şeridi yapıştırılmaktadır.

Kütüphanelerin bütün giderleri bağlı bulunduğu yerel yönetimler tarafından ve ödünç olarak verilen materyallerden sağlanan gelirlerden karşılanmaktadır.

Bütün kütüphaneler, hafta içi 09.00-19.00 saatleri arasında, Cumartesi ise 09.00-17.00 saatleri arasında açık bulunmakta olup, Pazar günleri ise kapalıdır. Yalnızca bazı merkez kütüphaneler Pazar günleri 12.00-16.00 saatleri arasında da açık bulunmaktadır (Ek:4,11).

Yine bütün yerel yönetimlere ait bir internet sayfası bulunmakta ve burada o yerel yönetime bağlı kütüphanelerin adresleri, verilen hizmetler, aktiviteler, koleksiyonlar, kütüphanelerden yararlanma koşulları gibi bilgiler bulunmaktadır. İnternet aracılığıyla da kütüphanelerden bilgi sorulmakta, ödünç kitap, Video ve CD rezervasyonu yapılabilmektedir.

London Libraries Development Agency verilerine göre; halk kütüphanelerinde toplam 16.000.000 adet kitap, 1.500.000 adet CD, kaset ve konuşma kitabı, video ve CD-ROM bulunmakta olup, her yıl yaklaşık 42.000.000 adet kitap ve 7.600.000 adet CD, kaset ve video ödünç verilmektedir. Yine her yıl 50.500.000'den daha fazla kişi halk kütüphanelerinden faydalanmaktadır. Bu kütüphanelerde 4.000'den fazla görevli çalışmaktadır ve bu görevliler her yıl 9.000.000'dan fazla müracaata cevap vermektedirler.

A- Halk Kütüphanelerine Üyelik

Kütüphanelere üye olabilmenin tek şartı üye olunacak kütüphanenin bağlı bulunduğu yerel yönetim (belediye) sınırları içerisinde ikamet etmektir. İlgili belediye sınırları içerisinde oturduğunu belgeleyen herkes yerli ve yabancı olmasına bakılmaksızın kütüphanelere ücretsiz olarak üye olabilmektedir. Kütüphane üyesi olan kişi o yerel yönetime ait bütün kütüphanelerde üyelere sağlanan imkanlardan faydalanabilir. İlgili yerel yönetim sınırlarında oturup da kütüphaneye üye olmak isteyenler, ikamet ettiklerine dair belgeyi ibraz ettikten sonra kütüphane üyelik formunu doldurarak üyelik müracaatında bulunabilirler. Müracaat formları bütün kütüphanelerde mevcut olup, ayrıca İngilizce bilmeyenler için, o yerel yönetim sınırları içerisinde ikamet edenlerin konuştukları diller de dikkate alınarak değişik dillerde de basılmış müracaat formları bulunmaktadır. İlgili yerel yönetim sınırları içerisinde ikamet edildiğini ispat etmek için, kira kontratı, elektrik, su ve gaz faturası, adrese herhangi bir resmi kurum veya bankadan gönderilen mektuplardan herhangi birisini ibraz etmek yeterlidir. Kütüphaneye üyeliği kabul edilen kişilere üzerinde barkot numarası bulunan bir üye kartı verilir. Bu üye kartı ilgili yerel yönetime bağlı olan bütün kütüphanelerde geçerlidir (Ek:15-22,59). Üye olan kişiler kütüphaneden ödünç olarak herhangi bir materyal aldıklarında bu materyaldeki barkot numarası ve üye kimlik kartındaki barkot numarası elektronik olarak okutturularak ödünç verme işlemi çok hızlı ve basit bir şekilde gerçekleştirilir. Ödünç alınan materyal iade edilirken de yine aynı şekilde barkot sistemi aracılığıyla iade gerçekleştirilir. Üye kartını belli bir süre (bir yıl) kullanmayan üyenin üyeliği otomatik olarak iptal edilmektedir. Bazı yerel yönetimlere ait kütüphanelerde, bu yerel yönetim sınırları içerisinde oturmamakla birlikte kütüphanesine üye

olmak isteyenler kendi ikamet ettikleri yerel yönetim sınırları içerisindeki kütüphaneye üyelik kartını göstermek suretiyle bu kütüphanelere de üye olabilmektedirler.

B- Kütüphanelerden ödünç alma.

Kütüphanelerden kitaplar ve İngilizce öğrenme kitapları ücretsiz olarak ödünç alınabilmektedir. Yine bilgisayar ve internetten faydalanma herhangi bir ücrete tabi değildir. Kütüphaneye üye olanlar aynı anda en fazla sekiz kitap, üç video ve bir dil kursu da dahil olmak üzere dört CD ödünç alabilmektedirler. Bunların her biri üç hafta (dil öğrenme kitapları 6 hafta) ödünç olarak kalabilmektedir. Videolar ise iki günlüğüne veya bir haftalığına kiralanabilmektedirler. Ödünç alınan şeylerin süresi şahsen, telefonla ve internet aracılığıyla uzatılabilir (Ek:15).

C- Ödünç alma ve fotokopi ücretleri.

Kütüphanelerden belli bir ücret karşılığında ödünç verilebilen materyallerin ödünç verme ücretleri şöyledir: Audio kasetlerin 3 haftalık standart ücreti 60 penny, indirimli ücreti 40 penny; CD'lerin 3 haftalık standart ücreti 90 penny, indirimli 45 penny; dil öğrenme CD'lerinin (Spoken Word-Talking Boks) 3 haftalık standart ücreti 1.5 pound, indirimli ücreti 75 penny; Video ve DVD'lerin ücretleri ise özellikle filmlerde 2.50 pound, diğerlerinde 1 pound, set halinde olanlarda ise (4 veya daha fazla) 4 pounddur. Fotokopi çekme ücretleri ise, siyah beyaz A4 kağıda 10 penny, A3 kağıda 20 penny, renkli fotokopi A4 kağıda 50 penny, renkli A3 kağıda 1 pounddur. Bilgisayardan siyah beyaz çıktı alma 10 penny ve renkli çıktı alma ise 50 penny'dir. Ayrıca ödünç alınıp ta süresi içerisinde iade edilmeyen her bir parça için (Video ve DVD'ler hariç) 4 poundu geçmeyecek şekilde günlük 12 penny ücret alınır. Yine 60 yaş üzeri veya 16 yaş altı kişiler için ya %50 indirimli ücret alınmakta, ya da ücret alınmamaktadır (Ek:4,11).

D- Halk Kütüphanelerinin Bölümleri.

Halk Kütüphaneleri, büyüklüğüne ve binaların durumuna göre farklılık göstermekle birlikte genel olarak başlıca üç bölümden meydana gelmekte olup bunlar; 1- Büyük Salon, 2- Okuma Salonu, 3- Çocuk Bölümüdür.

1- Büyük Salon.

Bu bölüm kütüphanenin ana bölümünü oluşturmakta ve kütüphaneye girildikten sonra geniş bir salondan meydana gelmektedir. Bu bölümde, müracaat ve danışma, ödünç kitap alma ve verme servisinin yanı sıra, açık raf sistemine göre yerleştirilmiş bütün kitaplar, yine açık raf sistemine göre yerleştirilmiş CD, Video film ve DVD'ler; gazete, dergi, magazinler ve bunların okunabildiği masa ve sandalyeler, bilgisayar ve internet masaları ve fotokopi servisi bulunmaktadır. Ayrıca kütüphane ve yerel yönetimle ilgili bütün aktivite ve faaliyetleri tanıtıcı bilgi ve broşürlerin kütüphaneye gelenler tarafından ücretsiz olarak alınması için konulduğu cepler ile tanıtıcı ilan panoları bulunmaktadır (Ek:24-35,38-47). Bu bölümde sessizlik esas olmayıp, fazla gürültü çıkarmamak ve başkalarını rahatsız etmemek şartıyla kütüphaneye gelenler birbirleriyle konuşabilmektedirler.

Büyük salonda başlıca şu kısımlar bulunmaktadır.

a) Müracaat ve Danışma Servisi

Her kütüphanede, kütüphaneye girildikten sonraki açık bir alanda müracaat ve danışma servisi bulunmaktadır. Burada yeterli sayıda kütüphane görevlisi bulunmakta ve bu görevliler

kütüphaneye gelenlerin her türlü soru ve müracaatlarına cevap vermektedirler (Ek:27).

b) Ödünç kitap ve diğer materyal verme servisi.

Kütüphane giriş salonunda müracaat ve danışma bölümüyle birlikte veya ondan ayrı bir banko şeklinde ödünç verme servisi bulunmaktadır. Burada yeterli sayıda kütüphane görevlisi bulunmakta ve bunlar ödünç kitap, CD, DVD ve Video film almak veya aldıkları ödünç materyalleri iade etmek isteyenlerin işlemlerini gerçekleştirmektedirler. Ödünç verme veya alınmış olan ödünç şeyi geri alma optik okuyucular vasıtasıyla gerçekleşmektedir. Şöyle ki, ödünç almak istediği kitap, CD, DVD veya Video filmi açık raflardan seçen kişi buraya müracaat etmekte ve buradaki görevli de optik okuyucu vasıtasıyla materyaldeki barkot numarasını okuttuktan sonra üye kimlik kartındaki barkot numarasını da okutmak suretiyle ödünç verme işlemini gerçekleştirmektedir. Bu işlemten sonra ilgili materyal manyetik alanda gezdirilmek suretiyle kütüphane dışına çıkarılması sağlanmaktadır. Ödünç alınan bir materyalin iade işlemi de aynı yöntemle sağlanmaktadır (Ek:27, 28-34, 59)). Ödünç olarak alınan bir kitap, CD, Video veya DVD'yi kaybeden veya bunlara zarar veren bir kişi yerine yeni bir tane alıp koymak veya ücretini ödemek zorundadır.

c)- Kitap bölümü.

Kütüphanelerde bulunan bütün İngilizce kitaplar konularına göre ayrılmış bulunan açık raflara yerleştirilmiştir. İngilizce kitapların yanı sıra yerel yönetim sınırları içerisinde ikamet eden kişilerin konuştukları diller dikkate alınarak değişik dillerdeki kitaplar da yine bu dillerde oluşturulmuş bulunan ayrı raflara açık bir şekilde yerleştirilmiştir. Kitaplar şeffaf bir kapakla kaplanmakta veya hazır şeffaf kitap kapakları kitaplara geçirilmekte, böylece kitapla bir bütün oluşturan kapak gizlenmeyerek okurların kitap hakkında daha iyi bilgiye sahip olması amaçlanmaktadır. Okuyucunun aradığı kitabı raflarda daha kolay bulmasını sağlamak amacıyla kitaplar raflara yerleştirilirken "General Fictions", "Non Fiction", "Classics", "Romances", "Short Stories", "Crimes", "Horror" gibi genel konulara ayrılarak ve bu konu başlıklarını gösteren levhalar altında raflara yerleştirilmektedir. Yine diğer dillerdeki kitaplar da hangi dil olduğunu gösteren levhanın altındaki raflara yerleştirilmektedir (Ek:28-35). Kütüphaneye gelen ziyaretçiler raflarda bulunan kitapları rahat bir şekilde inceledikten sonra okumaya veya ödünç almaya karar vermektedirler. Ayrıca kitapların sırtlarında bir katalog numarası ile ön veya arka yüzündü bir hologram numarası bulunmaktadır. Ayrıca iç kapağında ödünç alındığında kitabın iade edileceği son tarih kaşesinin basıldığı bir form yapıştırılmaktadır (Ek:36-37).

d)- Gazete, dergi ve mecmua okuma bölümü.

Kütüphanelerde, kütüphane binasının durumuna veya salonun büyüklüğüne göre, salonun bir kenarında veya ayrı bir salonda İngilizce gazete, dergi ve mecmuaların yanı sıra, o bölgede ikamet edenlerin konuştuğu dillerde çıkan gazete, dergi ve mecmuaların konulduğu raflar ile bu gazete, dergi ve mecmuaların okunması için konulmuş masa ve sandalyeler bulunmaktadır. Günlük gazeteler genellikle bu masaların üzerinde, dergi ve mecmualar ise bunların konulmasına uygun olarak yapılmış raflarda bulunmaktadır (Ek:41-42,44). Kütüphaneye gelen bir ziyaretçi, bu raflarda veya masaların üzerinde bulunan gazete ve dergileri ücretsiz olarak okumakta, ayrıca bu masa ve sandalyelerde dinlenip, arkadaşlarıyla sohbet edebilmektedirler (Ek:40,43).

e)- CD, Video Film ve DVD'lerin bulunduğu bölüm.

Her kütüphanede kütüphanenin büyüklüğüne göre, ödünç verilebilen belli miktarda CD, Video Film ve DVD bulunmak ta olup, bunlar konulmalarına uygun olarak yapılmış bulunan

açık raflarda muhafaza edilmektedirler. Yine o yerel yönetim sınırları içerisinde yaşayanların kimliğine göre diğer dillerden de oluşturulmuş CD, Video film ve DVD koleksiyonu bulunmaktadır. Kütüphaneye gelen ziyaretçiler açık raflarda bulunan bu CD, Video Film ve DVD'leri inceleyip dinlemek veya izlemek istediklerini seçtikten sonra belli ücret karşılığında belli sürelerle ödünç alabilmektedirler (Ek:38-39).

f)- Bilgisayar ve İnternet Bölümü.

Bütün kütüphanelerde kütüphanenin büyüklüğüne ve talebe göre yeterli sayıda internet bağlantılı bilgisayar bulunmaktadır. Bilgisayarlar salonun uygun bir kısmına herkes tarafından görülebilen bir şekilde yerleştirilmiştir. Bu bilgisayar ve internetten herkes ücretsiz yararlanabilmektedirler. Kütüphane üyesi olmayanlar yarım saat, kütüphane üyesi olanlar ise bir saat süreyle yararlanabilmektedirler (Ek:46-47). Bilgisayar ve internetten yararlanmak üzere kütüphaneye gelen bir ziyaretçi bunlardan yararlanabilmek için öncelikle sıra numarası almak zorundadır. Kütüphanelerde sıra numarası almak üzere konulmuş bir bilgisayar bulunmaktadır. Kütüphane üyesi olan ziyaretçiler bu bilgisayara üye numarasını girerek, sıra numarası almaktadırlar. Üye olmayanlar ise isim yazarak sıra numarası almaktadırlar. Sıra numarası alındıktan sonra sırası gelen kişiye hangi numaralı bilgisayara gideceği bilgisayar ekranından bildirilmekte ve ilgili kişi o numaralı bilgisayara gitmektedir. Yönlendirilen bilgisayarın başına gidildikten sonra bilgisayardan yararlanabilmek için üye olanlar üye numaralarını, üye olmayanlar ise sıra alımı sırasında kendilerine verilen şifreyi girerek zorundadırlar. Bu numara girildikten sonra bilgisayardan yararlanılabilmektedirler (Ek:45). Süre bittiğinde ise bilgisayar otomatik olarak yararlanmayı engellemektedir. Tekrar yararlanmak isteyenler yeniden sıra numarası almak zorundadır. Ayrıca kendi laptopu olanlar kütüphane bilgisayarları yerine kendilerine ait bu laptopu kullanarak kütüphanelerden internete bağlanarak ihtiyacı olan şeylere ulaşabilmektedirler.

g)- Fotokopi.

Her kütüphanede bir fotokopi makinesi bulunmakta ve belli bir ücret karşılığında bu makineden fotokopi çekilebilmektedir. Bu makineler jeton (metal para) ile çalışmakta ve fotokopi çekmek isteyen kişi çekeceği sayfa miktarının tutarı kadar jeton atarak fotokopi çekebilmektedir. Ayrıca bilgisayarlardan da belli bir ücret karşılığında kağıda çıktı alınabilmektedir (Ek:26,54).

2- Kitap Okuma Salonu.

Her kütüphanede bir okuma salonu bulunmaktadır. Herhangi bir kitabı ödünç almadan kütüphanede okumak isteyenler ile, üye olmadığı için ödünç alamayanlar raflardan seçtikleri herhangi bir kitabı kütüphanenin açık olduğu saatler içerisinde bu salonda okuyabilmektedirler. Okuma salonunda başvuru bölümünün aksine sessizlik esastır.

3- Çocuk Bölümü.

Kütüphanelerin büyük çoğunluğunda ayrıca bir çocuk bölümü bulunmaktadır. Çocuk bölümü bazı kütüphanelerde kütüphane içerisinde diğer bölümlerden ayrı bir salon şeklinde düzenlenmiş bulunmakta, bazı kütüphanelerde ise bağımsız ayrı bir binada bulunmaktadır. Çocuklar da kütüphanelere üye olabilmektedirler. Kütüphaneye gelen çocuklarda belli bir yaş sınırı bulunmamaktadır. Çocuk kütüphanelerinde her yaşta çocuklar için resimli kitaplar, hikaye kitapları, kreş çocuklarına göre kafiyeli kitaplar, peri masalları, onlu yaşlardaki çocuklara göre koleksiyonlar, bilgi kitapları, sözlük ve lügat kitapları ve ev ödevlerine yardımcı olabilecek

kitaplar bulunmaktadır. Yine yerel yönetim sınırları içerisinde oturan kişilerin konuştuıkları diller dikkate alınarak İngilizce'den başka diğer dillerde de kitaplar çocuk bölümünde bulunmaktadır. Her yaştan çocuğa uygun bu kitaplar açık raflarda bulunmakta, bunları çocuklar rahat bir şekilde inceleyebilmektedirler. Yine küçük bir ücret karşılığında ödünç alınabilen Video ve DVD'ler bulunmaktadır. Bir çok çocuk kütüphanesinde değişik yaştan çocuklara göre oyuncaklar, oyunlar, bir çok komik şeyler bulunmakta ve çocuklar kütüphanede bunlardan yararlanabilmektedirler. Ayrıca buradan evde oynamak üzere ödünç oyuncak da alabilmektedirler. Yine çocuk bölümünde çocukların yararlanmaları için internet bağlantılı bilgisayarlar bulunmaktadır. Çok küçük çocuklar ve bebekler ebeveynleri veya velileri tarafından kütüphaneye getirilmekte ve bunlar bebek arabalarıyla birlikte rahatça kütüphanelere girip çıkabilmektedirler. Çocuk bölümünden aynı anda sekiz kitap ve dört hikaye kaseti üç haftalığına ödünç alınabilmektedir. Eğer istenilirse bu süre uzatılabilmektedir. Ayrıca yetişkinler bölümündeki kitaplardan da ödünç alabilmektedirler. Çocuk bölümündeki kitaplar raflara "Non Fiction", "Teen Fiction", "Story Boks", "Read On" gibi ana gruplara ayrılarak bu grupları gösteren levhalar altındaki raflara yerleştirilmektedirler (Ek:48-53).

Yine bazı kütüphanelerde beş yaş altı çocuklar için çeşitli servisler ve oyun grupları bulunmaktadır. Bunun için çocukların anne babaları veya velileri tarafından bir form doldurularak bu imkanlardan yararlanmak mümkündür. Bu formu doldurarak üye olan çocuklar dil ve resim kitapları, hikaye kasetleri, oyuncaklar, Video ve DVD'leri ödünç alabilmekte, çeşitli aktivitelere katılabilmektedirler (Ek:9,12-13).

Bunların dışında kütüphanelerde ayrıca her türlü tanıtıcı afiş ve broşürlerin konulduğu cep raflar bulunmakta ve buralarda kütüphanelere gelenlerin ücretsiz olarak aldığı broşür ilan, tanıtım gibi basılı şeyler bulunmaktadır. Yine kütüphanenin bir köşesinde veya duvarında her türlü duyuru ve ilanın yapıldığı bir pano bulunmaktadır (Ek:55-57). Yine bazı kütüphanelerde her türlü toplantı ve yapıldığı ve kütüphane ve o yerel yönetimle ilgili eğitici bilgilerin verildiği bir toplantı salonu bulunmaktadır (Ek:58).

E- Gezici Kütüphane (Mobile Library)

Kütüphanelere gelmeye zamanı olmayanlar için bazı kütüphanelerin Mobil ev Servisleri (Housebound) bulunmaktadır. Bu tür hizmet veren kütüphanelerden mobil servisler aracılığıyla kitap, her türlü basılı şey, İngilizce öğrenme kitapları, CD, Video ve DVD'ler ödünç alınabilmektedir (Ek:6).

F- Güvenlik.

Londra'daki bütün kütüphanelerde bulunan materyaller üzerinde bir manyetik güvenlik şeridi bulunmakta ve yine her kütüphane girişine yerleştirilen bir manyetik geçiş bulunmaktadır. Kitap ve diğer materyal kütüphane dışına çıkarılmak üzere ödünç alındığında kitap üzerinde bulunan bu manyetik güvenlik basit bir işlemle kaldırılmakta, materyal iade edildiğinde tekrar manyetize edilmektedir. Kütüphanede bulunan bir materyal izinsiz olarak kütüphane dışına çıkarılmak istendiğinde bu alandan geçiş sırasında alarmı çaldığından izinsiz dışarıya çıkarmasını engellemektedir. Ayrıca her kütüphanede salonda görevli bir veya iki güvenlik elemanı bulunmaktadır (Ek:24).

G- İngiltere'deki kütüphanelerin Türkiye'deki kütüphanecilik hizmetleriyle karşılaştırılması, görüş ve öneriler.

1- Halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere bağlı olarak faaliyet göstermesi dolayısıyla,

seçimle iş başına gelen yerel yöneticilerin bu hizmetin oy sağlayıcı yönünü de dikkate alarak kütüphaneler aracılığıyla verilen hizmetleri mümkün olduğunca çeşitlendirmesi ve bunun için çok iyi tanıtım yapılması nedeniyle İngiltere’de kütüphaneler toplumun temel ihtiyaçlarının en önemlilerinden birisi haline gelmiştir. Kütüphanelerin ve kütüphane faaliyetlerinin tanıtımının iyi yapılması, kütüphanelerin kolay ulaşılabilecek yerlerde bulunmaları, her yaştan kişilere yönelik hizmet ve materyallerin yeterli miktarda bulunması ve bunların kütüphanede okunabileceği gibi okunmak, dinlemek, izlemek ve oynamak üzere ödünç verilebilme imkanlarının da olması insanların kütüphanelerden daha fazla yararlanmasında etkili olmaktadır.

İngiltere’deki kütüphaneler incelendiğinde dikkati çeken husus, tek bir yerde çok büyük bir kütüphane açmak yerine daha küçük boyutta ancak insanların toplu yaşadıkları alanlara daha yakın mekanlarda ihtiyaca uygun boyutta kütüphaneler açıldığı görülmektedir. Burada amaç, kütüphanecilik hizmetlerini mümkün olduğu kadar insanların ayağına götürmektir. Böylece uzaklık faktöründen kaynaklanan kütüphanelerden yararlanamama oranı ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

Bu bakımdan, Türkiye’de de yerel yönetimlerin merkezi idareye göre çok daha iyi imkanlara sahip olmaları ve yerel idarecilerin seçimle işbaşına gelmeleri nedeniyle yerel yönetim sınırları içerisinde ikamet eden kişilerin talep ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmakta daha titiz davranarak kütüphanecilik hizmetlerini mümkün olduğunca halkın ayağına götürecekleri ve tanıtımını daha iyi yapacakları dikkate alındığında, halen Bakanlığımızca yürütülen halk kütüphanesi hizmetlerinin yerel yönetimlere devredilerek bunlar aracılığıyla yürütülmesinin daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

2- İngiltere’deki halk kütüphanelerinin sayısı Türkiye’deki halk kütüphanelerinin sayısı kıyaslandığında, İngiltere’deki halk kütüphanelerinin sayısının çok fazla olduğu görülmektedir. Londra şehir nüfusunun yaklaşık yedi milyon olduğu ve bu nüfusa sahip bir şehirde 33 yerel yönetime bağlı 376 adet halk kütüphanesi bulunduğu göz önüne alındığında şehrin her tarafında çok yaygın olarak kütüphanelerin bulunduğu anlaşılmaktadır. Ülkemizle kıyaslandığında ülkemizdeki kütüphanelerin sayısının İngiltere’ye oranla çok sınırlı kaldığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, bir şehirde veya ilçede tek bir merkezde büyük bir kütüphane açmak yerine, halkın talep ve ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak, bir merkez kütüphanesi ve buna bağlı olarak faaliyet gösterecek daha küçük ancak daha çok sayıda kütüphanenin açılmasında fayda görülmektedir. Böylece uzaklık faktörü ortadan kalkacağından halkın kütüphanelere gelmesi ve kütüphanelerden yararlanması daha kolay hale gelecektir.

3- Londra’daki kütüphanelerde, kataloglama, ödünç verme gibi hemen hemen tüm kayıt ve işlemler bilgisayar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bilgisayar kaydı dışında ayrıca bir katalog tutulmamaktadır. Kütüphanelerde bulunan bütün materyaller üzerinde barkot numarası ve güvenlik şeridi bulunmakta ve bu sayede ödünç verme, geri alma gibi işlemler çok hızlı bir şekilde gerçekleştirilmekte ve güvenlik barkodu sayesinde kitabın izinsiz kütüphane dışına çıkarılması önlenmektedir. Ayrıca her kütüphaneye ait internet sitesi üzerinden hiç kütüphaneye gelmeden de kütüphane ile irtibat kurulabilmekte ve verilen hizmetlerden yararlanılmaktadır. Bu uygulamalar personele büyük kolaylık ve verilen hizmetlerin süratli bir şekilde yerine getirilmesini sağlamaktadır. Bu uygulamayla kütüphanelerden yararlananlar da bilgiye çok çabuk ve kolay bir şekilde ulaşabilmektedirler. Bu nedenle, bilgi çağına uygun olarak ülkemizdeki kütüphanelerde de demirbaş kayıt ve ödünç verme işlemlerin bilgisayar ortamında tutulması ve barkot sistemi uygulamasına geçilmek suretiyle ödünç verme ve geri alma işlemlerinin çabuklaştırılması gerektiği düşünülmektedir.

4- Kütüphanelerde bulunan bütün kitap ve ansiklopediler ya hiç ciltlenmeden özgün

kapaklarıyla raflarda bulunmakta veya şeffaf naylon kaplarla kaplanmakta veya her ebatta üretilmiş bulunan şeffaf naylon kapaklar geçirilmekte, böylece kitapla bir bütün oluşturan kapaklardaki grafikler, kitap ismi ve renkler orijinal haliyle kalmaktadır. Bu şekilde, hem kitabın orijinalliği bozulmadan muhafaza edilmekte, hem okuyucu kitabı orijinal kapağıyla birlikte görüp inceleme imkanı bulmakta, hem ciltleme maliyetleri mümkün olduğunca azaltılmış olmakta ve hem de kitapların raflarda okuyucuya daha cazip görünmesi sağlanmaktadır (Ek:35-36).

Bu nedenle; ülkemizde de kütüphanelerde bulunan kitapları aynı renkte karton veya bez kapaklarla ciltleme yerine, daha ucuz ve basit olan, aynı zamanda kitap kapağının raflarda orijinalliğiyle görünmesini sağlayan şeffaf naylon cilt veya naylon giydirme kapaklarla ciltlenmesinin daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

5- Londra'da bulunan kütüphaneler, kitap okuma ve ödünç verme imkanlarının yanı sıra, ziyaretçilerine internetten ücretsiz yararlanma, gazete ve dergi okuma, CD, Video, ve DVD ödünç verme, fotokopi çekme, çocuk bölümünde çocuklara kütüphaneyi sevdirmeye ve kütüphane alışkanlığı kazandırmak için beş yaş altı çocuklara çeşitli oyuncaklarla oynama, boyama kitaplarında boyama yapma, her yaşa uygun kitaplarla okumaya alışma ve okuma gibi çeşitli imkanlar sunmaktadır. Sunulan hizmetlerin çeşitliliği ise kütüphaneleri daha cazip hale getirmekte ve insanların daha sık ve sürekli olarak kütüphanelerden yararlanmalarına imkan vermektedir.

Ülkemizdeki kütüphanelerde, çoğunlukla yalnızca kitap ve dergi bulunduğu ve öğrencilerin ödev için yararlandıkları mekanlar olarak görüldüğü dikkate alındığında, kütüphanelerin yalnızca öğrenciler tarafından ödev hazırlamak için yararlanılan mekanlar olarak algılanmasını ortadan kaldırmak ve öğrenci olmayan yetişkinler ile küçük yaşlardaki çocukların da kütüphanelerden yararlanmasını, öğrencilerin ise ödev hazırlama dışında da kütüphanelerden istifade etmelerini sağlamak için, kütüphanelerde kitap ve dergi koleksiyonlarının her kütüphanenin bulunduğu bölgenin yerel özellikleri ve ziyaretçilerin görüşleri dikkate alınarak güncelliğini yitirmemiş yayınlardan oluşturulması, gazete ve dergi gibi süreli yayınların çoğaltılması, CD, DVD ve Video koleksiyonları oluşturularak bunlardan ziyaretçilerin ödünç olarak yararlandırılması, ziyaretçilerin bilgisayar ve internetten yararlanacağı bir bölüm oluşturulması, insanlara kütüphane ve kitap okuma alışkanlığını daha küçük yaşlarda kazandırmak için her kütüphaneye bir çocuk bölümü kurulması, çocuk bölümü olan kütüphanelerde ise çocuk bölümlerinin okul öncesi çocuklara da hizmet verecek şekilde oyuncak ve benzeri şeylerle zenginleştirilmesi ve buralara ebeveynlerin çocuklarını rahatça getirebilmeleri imkanının sağlanmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

6- İngiltere'deki halk kütüphanelerinde, kütüphaneleri insanlara daha cazip kılmak ve insanların kütüphanelerden daha çok yararlanmalarını sağlamak için belli zamanlarda belli kitaplar veya CD, Video film ve DVD'ler için promosyon uygulanmakta, bunları ödünç alanlara fazladan başka şeyler de verilmekte veya daha düşük kiralama ücreti uygulanmaktadır. Bu sayede promosyon uygulanan materyallere ilgi arttırılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca kütüphaneye yeni alınan kitap veya diğer materyaller tanıtım yapılması amacıyla kütüphaneye konulmuş bulunan raflara konularak afiş ve broşürlerle ziyaretçilere tanıtılmaktadır (Ek:56). Ülkemizde de kütüphanelere olan ilgiyi arttırmak için belli alanlarda veya belli kitaplarda promosyon uygulamak, tanıtım günleri düzenlemek veya belli gün ve haftalarda önemli yazarların kitaplarını okuma kampanyaları düzenlemek ve bu yazarları kütüphanelere davet ederek söyleşi yaptırmak suretiyle okuyucuların kütüphanelere olan ilgilerinin arttırılabileceği düşünülmektedir.

7- İngiltere'deki kütüphanelerde İngilizce ve diğer dillerdeki kitapların yanı sıra İngilizce öğrenim kitap ve CD koleksiyonları mevcuttur. Yabancı dil öğrenmenin büyük önem arz ettiği

ülkemizde de, kütüphanelerde yabancı dil öğrenmeye yönelik kitap ve CD gibi setlerin oluşturularak bunların okuyucuların hizmetine sunulmasının, okullardaki yabancı dil derslerine takviye olması bağlamında kütüphaneler bünyesinde yabancı dil çalışmaya ve pratik yapmaya yönelik dil öğrenme grupları kurularak bunların belli saatlerde kütüphanelerde bir araya gelmelerinin sağlanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

8- İngiltere'deki kütüphanelerde okuyuculara belli bir ücret karşılığında kütüphanedeki kitaplardan fotokopi çekebilme veya bilgisayarlardan çıktı alma imkanı sunulmaktadır. Bu hizmet kütüphanelere belli bir konuda araştırma yapmak veya ödev hazırlamak üzere gelenlere kütüphaneleri daha cazip kılmaktadır. Ülkemizdeki kütüphanelerde de fotokopi veya bilgisayardan çıktı alma imkanlarının ziyaretçilere verilmesi, bu hizmetin verildiği kütüphanelerde ise bu hizmetlerin daha da yaygınlaştırılmasının kütüphanelere olan ilginin artırılmasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

9- İngiltere'deki kütüphanelerde, kütüphanelere olan ilgiyi artırmak ve daha cazip hale getirmek için, kütüphane bünyesinde arkadaş grupları, ders çalışma grupları, çocuk kütüphanelerinde oyun grupları gibi gruplar oluşturulmaktadır. Ülkemizdeki halk kütüphanelerinden büyük çoğunlukla ödev hazırlamak için yararlanıldığı da dikkate alındığında kütüphane bünyesinde arkadaş ve ders çalışma gruplarının kurulmasının özellikle öğrencilerin kütüphanelere olan ilgilerini arttıracığı düşünülmektedir. Yine çocuk kütüphanelerinde kurulacak oyun gruplarının çocukların kütüphanelerle daha erken yaşlarda tanışmasına ve kütüphane alışkanlığı kazanmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

10- İngiltere'deki kütüphanelerde, kütüphanelere gelmeye vakti veya imkanı olmayanlar için evlere kitap, CD, DVD ve Video film servisi verilmektedir. İsteyen kişiler telefonla veya internet aracılığıyla ödünç almak veya kiralamak istedikleri şeyi bildirmelere durumunda bunlar ilgilinin evine kadar götürülmektedir. Bu hizmet özellikle sakatlar, yaşlılar veya türlü nedenlerle evinden ayrılamayacak durumda olanlar için düşünülmüş bir hizmettir. Kütüphaneler tarafından ayrıca gezici kütüphane (Mobile Library) hizmetleri de verilmektedir. Gezici kütüphaneler Türkiye'de olduğu gibi gezici bir araçla belli saatlerde belli noktalarda verilmekte olup, isteyenler bu gezici kütüphane aracından ödünç veya kiralama yoluyla faydalanabilmektedirler (Ek:6). Bu nedenle, Türkiye'de de gezici kütüphane hizmetlerinin imkanlar ölçüsünde daha organize, düzgün ve periyodik hale getirilmesinde fayda görülmektedir. Ayrıca insanlar kütüphaneye gelemiyorsa kütüphaneyi insanların ayağına götürme yoluna gidilerek, kütüphanelerden faydalanmak isteyen ancak kütüphanelere gelemeyenler için evlere servis hizmetinin de verilmesinde fayda görülmektedir.

VI- SONUÇ:

Konuyla ilgili olarak yapılan inceleme ve araştırma soruşturma sonucunda;

1- Halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere bağlı olarak faaliyet göstermesi dolayısıyla, seçimle iş başına gelen yerel yöneticilerin bu hizmetin oy sağlayıcı yönünü de dikkate alarak kütüphaneler aracılığıyla verilen hizmetleri mümkün olduğunca çeşitlendirmesi ve bunun için çok iyi tanıtım yapılması nedeniyle İngiltere'de kütüphaneler toplumun temel ihtiyaçlarının en önemlilerinden birisi haline gelmiştir. Kütüphanelerin ve kütüphane faaliyetlerinin tanıtımının iyi yapılması, kütüphanelerin kolay ulaşılabilecek yerlerde açılması, her yaşta kişilere yönelik hizmet ve materyallerin yeterli miktarda bulunması ve bunların kütüphanede okunabileceği gibi okunmak, dinlemek, izlemek ve oynamak üzere ödünç verilebilme imkanlarının da olması insanların kütüphanelerden daha fazla yararlanmasında etkili olmaktadır.

İngiltere'deki kütüphaneler incelendiğinde dikkati çeken husus, tek bir yerde çok büyük bir kütüphane açmak yerine daha küçük boyutta ancak insanların toplu yaşadıkları alanlara daha yakın mekanlarda ihtiyaca uygun boyutta kütüphaneler açıldığı görülmektedir. Burada amaç, kütüphanecilik hizmetlerini mümkün olduğu kadar insanların ayağına götürmektir. Böylece uzaklık faktöründen kaynaklanan kütüphanelerden yararlanamama nedeni ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

Bu bakımdan, Türkiye'de de yerel yönetimlerin merkezi idareye göre çok daha iyi imkanlara sahip olmaları ve yerel idarecilerin seçimle işbaşına gelmeleri nedeniyle yerel yönetim sınırları içerisinde ikamet eden kişilerin talep ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmakta daha titiz davranarak kütüphanecilik hizmetlerini mümkün olduğunca halkın ayağına götürecekleri ve tanıtımını daha iyi yapacakları dikkate alındığında, halen Bakanlığımızca yürütülen halk kütüphanesi hizmetlerinin belediyelere devredilerek belediyeler aracılığıyla yürütülmesinin daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

2- İngiltere'deki halk kütüphanelerinin sayısı Türkiye'deki halk kütüphanelerinin sayısı kıyaslandığında, İngiltere'deki halk kütüphanelerinin sayısının çok fazla olduğu görülmektedir. Londra şehir nüfusunun yaklaşık yedi milyon olduğu ve bu nüfusa sahip bir şehirde 33 yerel yönetime bağlı 376 adet halk kütüphanesi bulunduğu göz önüne alındığında kütüphanelerin şehrin her tarafında çok yaygın olarak bulunduğu anlaşılmaktadır. Ülkemizle kıyaslandığında ülkemizdeki kütüphanelerin sayısının İngiltere'ye oranla çok sınırlı kaldığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, bir şehirde veya ilçede tek bir merkezde büyük bir kütüphane açmak yerine, halkın talep ve ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak, bir merkez kütüphanesi ve buna bağlı olarak faaliyet gösterecek daha küçük ancak daha çok sayıda kütüphanenin açılmasının uzaklık faktörünü ortadan kaldıracığı, böylece halkın kütüphanelere gelmesinin ve kütüphanelerden yararlanmasının daha kolay hale geleceği düşünülmektedir.

3- Londra'daki kütüphanelerde, kataloglama, ödünç verme gibi hemen hemen tüm kayıt ve işlemler bilgisayar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bilgisayar kaydı dışında ayrıca bir katalog kaydı tutulmamaktadır. Kütüphanelerde bulunan bütün materyaller üzerinde barkot numarası ve güvenlik şeridi bulunmakta ve bu sayede ödünç verme, geri alma gibi işlemler çok hızlı bir şekilde gerçekleştirilmekte ve güvenlik barkodu sayesinde kitabın izinsiz kütüphane dışına çıkarılması önlenmektedir. Ayrıca her kütüphaneye ait internet sitesi üzerinden hiç kütüphaneye gelmeden de kütüphane ile irtibat kurulabilmekte ve verilen hizmetlerden yararlanılmaktadır. Bu uygulamalar personele büyük kolaylık sağlamakta ve bu sayede verilen hizmetlerin süratli bir şekilde yerine getirilmektedir. Bu uygulamayla kütüphanelerden yararlananlar da bilgiye çok çabuk ve kolay bir şekilde ulaşabilmektedirler. Bu nedenle, bilgi çağına uygun olarak ülkemizdeki kütüphanelerde de demirbaş kayıt ve ödünç verme işlemlerin bilgisayar ortamında tutulması ve barkot sistemi uygulamasına geçilmek suretiyle ödünç verme ve geri alma işlemlerinin çabuklaştırılması gerektiği düşünülmektedir.

4- Kütüphanelerde bulunan bütün kitap ve ansiklopediler ya hiç ciltlenmeden özgün kapaklarıyla raflarda bulunmakta veya şeffaf naylon kaplarla kaplanmakta veya her ebatta üretilmiş bulunan şeffaf naylon kapaklar kitaplara geçirilmekte, böylece kitapla bir bütün oluşturan kapaklardaki grafikler, kitap ismi ve renkler orijinal haliyle kalmaktadır. Bu şekilde, hem kitabın orjinalliği bozulmadan muhafaza edilmekte, hem okuyucu kitabı orijinal kapağıyla birlikte görüp inceleme imkanı bulmakta, hem de ciltleme maliyetleri mümkün olduğunca azaltılmış olmakta ve kitapların raflarda okuyucuya daha cazip görünmesi sağlanmaktadır.

Bu nedenle; ülkemizde de kütüphanelerde bulunan kitapları aynı renkte karton veya bez kapaklarla ciltleme yerine, daha ucuz ve basit olan, aynı zamanda kitap kapağının raflarda

örjinalliğiyle görünmesini sağlayan şeffaf naylon cilt veya naylon giydirme kapaklarla ciltlenmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

5- Londra’da bulunan kütüphanelerde, kitap okuma ve ödünç verme imkanlarının yanı sıra, ziyaretçilerine internetten ücretsiz yararlanma, gazete ve dergi okuma, CD, Video,ve DVD ödünç verme, fotokopi çekme, yine çocuk bölümünde çocuklara kütüphaneyi sevdirmeye ve kütüphane alışkanlığı kazandırmak için beş yaş altı çocuklara çeşitli oyuncaklarla oynama, boyama kitaplarında boyama yapma, her yaşa uygun kitaplarla okumaya alışma ve okuma gibi çeşitli imkanlar sunulmaktadır. Sunulan hizmetlerin çeşitliliği ise kütüphaneleri daha cazip hale getirmekte ve insanların kütüphanelerden daha sık ve sürekli olarak yararlanmalarını teşvik etmektedir.

Ülkemizdeki kütüphanelerde, çoğunlukla yalnızca kitap ve dergi bulunduğu ve öğrencilerin ödev için yararlandıkları mekanlar olarak görüldüğü dikkate alındığında, kütüphanelerin yalnızca öğrenciler tarafından ödev hazırlamak için yararlanılan mekanlar olarak algılanmasını ortadan kaldırmak ve öğrenci olmayan yetişkinler ile küçük yaşlardaki çocukların da kütüphanelerden yararlanmasını, öğrencilerin ise ödev hazırlama dışında da kütüphanelerden istifade etmelerini sağlamak için, kütüphanelerde kitap ve dergi koleksiyonlarının her kütüphanenin bulunduğu bölgenin yerel özellikleri ve ziyaretçilerin görüşleri dikkate alınarak güncelliğini yitirmemiş yayınlardan oluşturulması, gazete ve dergi gibi süreli yayınların çoğaltılması, CD, DVD ve Video koleksiyonları oluşturularak bunlardan ziyaretçilerin ödünç olarak yararlandırılması, ziyaretçilerin bilgisayar ve internetten yararlanacağı bir bölüm oluşturulması, insanlara kütüphane ve kitap okuma alışkanlığını daha küçük yaşlarda kazandırmak için her kütüphaneye bir çocuk bölümü kurulması, çocuk bölümü olan kütüphanelerde ise çocuk bölümlerinin okul öncesi çocuklara da hizmet verecek şekilde oyuncak ve benzeri şeylerle zenginleştirilmesi ve buralara ebeveynlerin çocuklarını rahatça getirebilmeleri imkanının sağlanmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

6- İngiltere’deki halk kütüphanelerinde, kütüphaneleri insanlara daha cazip kılmak ve insanların kütüphanelerden daha çok yararlanmalarını sağlamak için belli zamanlarda belli kitaplar veya CD, Video film ve DVD’ler için promosyon uygulanmakta, bunları ödünç alanlara fazladan başka şeyler de verilmekte veya daha düşük kiralama ücreti uygulanmaktadır. Bu sayede promosyon uygulanan materyallere ilgi arttırılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca kütüphaneye yeni alınan kitap veya diğer materyaller tanıtım yapılması amacıyla kütüphaneye konulmuş bulunan raflara konularak afiş ve broşürlerle ziyaretçilere tanıtılmaktadır. Ülkemizde de kütüphanelere olan ilgiyi arttırmak için belli alanlarda veya belli kitaplarda promosyon uygulamak, tanıtım günleri düzenlemek veya belli gün ve haftalarda önemli yazarların kitaplarını okuma kampanyaları düzenlemek ve bu yazarları kütüphanelere davet ederek söyleşi yaptırmak suretiyle okuyucuların kütüphanelere olan ilgilerinin arttırılabileceği düşünülmektedir.

7- İngiltere’deki kütüphanelerde İngilizce ve diğer dillerdeki kitapların yanı sıra İngilizce öğrenim kitap ve CD koleksiyonları mevcuttur. Yabancı dil öğrenmenin büyük önem arz ettiği ülkemizde de, kütüphanelerde yabancı dil öğrenmeye yönelik kitap ve CD gibi setlerin oluşturularak bunların okuyucuların hizmetine sunulmasının, okullardaki yabancı dil derslerine yardımcı olması açısından kütüphaneler bünyesinde yabancı dil çalışmaya ve pratik yapmaya yönelik dil öğrenme grupları oluşturularak bunların belli saatlerde kütüphanelerde bir araya gelmelerinin sağlanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

8- İngiltere’deki kütüphanelerde okuyuculara belli bir ücret karşılığında kütüphanedeki kitaplardan fotokopi çekebilme veya bilgisayarlardan çıktı alma imkanı sunulmaktadır. Bu hizmet kütüphanelere belli bir konuda araştırma yapmak veya ödev hazırlamak üzere gelenlere

kütüphaneleri daha cazip kılmaktadır. Ülkemizdeki kütüphanelerde de fotokopi veya bilgisayardan çıktı alma imkanlarının ziyaretçilere sunulması, bu hizmetin verildiği kütüphanelerde ise bu hizmetlerin daha da yaygınlaştırılmasının kütüphanelere olan ilginin arttırılmasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

9- İngiltere'deki kütüphanelerde, kütüphanelere olan ilgiyi artırmak ve daha cazip hale getirmek için, kütüphane bünyesinde arkadaş grupları, ders çalışma grupları, çocuk kütüphanelerinde oyun grupları gibi gruplar oluşturulmaktadır. Ülkemizdeki halk kütüphanelerinden büyük çoğunlukla ödev hazırlamak için yararlanıldığı da dikkate alındığında kütüphane bünyesinde arkadaş ve ders çalışma gruplarının kurulmasının özellikle öğrencilerin kütüphanelere olan ilgilerini arttıracacağı düşünülmektedir. Yine çocuk kütüphanelerinde kurulacak oyun gruplarının çocukların kütüphanelerle daha erken yaşlarda tanışmasına ve kütüphane alışkanlığı kazanmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

10- İngiltere'deki kütüphanelerde, kütüphanelere gelmeye vakti veya imkanı olmayanlar için evlere kitap, CD, DVD ve Video film servisi verilmektedir. İsteyen kişiler telefonla veya internet aracılığıyla ödünç almak veya kiralamak istedikleri şeyi bildirmeleri durumunda bunlar ilgilinin evine kadar götürülmektedir. Bu hizmet özellikle sakatlar, yaşlılar veya türlü nedenlerle evinden ayrılamayacak durumda olanlar için düşünülmüş bir hizmettir. Kütüphaneler tarafından ayrıca gezici kütüphane (Mobile Library) hizmetleri de verilmektedir. Gezici kütüphaneler Türkiye'de olduğu gibi gezici bir araçla belli saatlerde belli noktalarda verilmekte olup, isteyenler bu gezici kütüphane aracından ödünç veya kiralama yoluyla faydalanabilmektedirler. Bu nedenle, Türkiye'de de gezici kütüphane hizmetlerinin imkanlar ölçüsünde daha organize, düzgün ve periyodik hale getirilmesinde fayda görülmektedir. Ayrıca insanlar kütüphaneye gelemiyorsa kütüphaneler aracılığıyla verilen hizmetleri insanların ayağına götürme yoluna gidilerek, kütüphanelerden faydalanmak isteyen ancak kütüphanelere gelemeye vakti ve imkanı olmayanlar için evlere servis hizmetinin verilmesinde fayda görülmektedir.

Arz ederim.

Ankara, 28/02/2006

Ekrem DİLER
Başmüfettiş

|